

Offentlig adgang til det åbne land

Lovgivningen

Dette Fakta blad omhandler udvalgte regler for den offentlige adgang til det åbne land.

Regler om offentlighedens adgang til at færdes og opholde sig i det åbne land findes i Naturbeskyttelsesloven og Bekendtgørelse om offentlighedens adgang til at færdes og opholde sig i naturen. Udgangspunktet er, at alle har ret til at færdes i naturen. Men adgangen kan dog være helt eller delvis forbudt. Reglerne skal skabe balance mellem hensynet til naturen og publikums og grundejernes interesser. Derfor er reglerne forskellige alt efter naturtype og ejerforhold og delt op i regler for det åbne land, skov og strand.

Veje og stier

Veje og stier defineres som "permanente, menneskeskabte færdselsbaner", således er midlertidige kørespor, dyreveksler m.v. ikke er omfattet af bestemmelsen.

Det er tilladt at gå og cykle på veje og stier i det åbne land. Ejeren har dog lov til at forbyde færdsel, hvis den er til væsentlig gene for privatlivets fred, for den erhvervsmæssige udnyttelse af ejendommen eller for dyre- og plantelivet.

På veje og stier i det åbne land må man ride, hvis vejen er egnet til ridning, og hvis der ikke er skiltet mod denne færdsel.

Derudover kan adgangen midlertidigt begrænses, f.eks. som følge af jagt eller på grund af intensivt landbrugsarbejde, som kan være forbundet med fare. I situationer, hvor der på stier opstår problemer med cykling, kan ejeren lukke stien ved skiltning. Kommunen kan tilsidesætte sådan skiltning. Ejeren kan ved skiltning lukke for færdsel på ulovligt etablerede trampestier. Offentligheden skal respektere de skilte, man møder på sin vej.

Udyrkede arealer

For offentlighedens færdsel og ophold på udyrkede arealer gælder naturbeskyttelseslovens § 24 samt § 7 i bekendtgørelse om offentlighedens adgang til at færdes og opholde sig i naturen.

Udyrkede arealer er som udgangspunkt åbne for offentlighedens færdsel til fods og til kortvarige ophold, hvis der i øvrigt er lovlig adgang til arealerne. Det er dog ikke tilladt at færdes og opholde sig i rørbevoksninger.

På private udyrkede arealer, der ikke er indhegnede, må man færdes til fods fra kl. 6 til solnedgang, og kun opholde sig i en afstand af mindst 150 m fra beboelses- og driftsbygninger. Selv om der ikke er opholdsret i nærheden af beboelses- og driftsbygninger, er der stadig færdselsret.

Hvor færdsel er tilladt til fods, er det tillige tilladt at anvende kørestole, og trække cykler, barnevogne og lign.

Der er adgang til hegnede udyrkede arealer, hvis der ikke er græssende husdyr, hvis man kan komme derind gennem låger, stenter og lignende og hvis der ikke er skiltet mod adgang. Ejeren kan opsætte skilte der forbyder adgang, hvis færdslen er til gene for den erhvervsmæssige udnyttelse af ejendommen, eller hvis færdslen i særlig grad generer privatlivets fred, eller hvis der er behov for beskyttelse af dyre- og planteliv. Enge, hvor der tages hø slet, betragtes ikke som udyrkede arealer.

Kommunen kan kræve skiltning og hegn fjernet eller sikre adgang gennem låger, stenter m. v., såfremt hegnet ikke er rimeligt begrundet. Ejeren kan forbyde adgang på dage, hvor der holdes jagt eller i områder, hvor der foregår intensivt landbrugsarbejde.

Efter naturbeskyttelseslovens § 24, stk. 2, jf. lov om randzoner er der ikke offentlig adgang på de bræmmer og randzoner langs vandløb og søer, som efter lov om vandløb skal holdes udyrkede. Der er adgang til bræmmerne og randzoner, hvis de grænser op til arealer, der er åbne for offentlighedens adgang. Arealer omfatter ikke veje, hvilket betyder, at der ikke bliver adgang til bræmmen eller randzonen, blot fordi en vej, der er offentlig tilgængelig, krydser bræmmen.

Det er ikke tilladt at ride på udyrkede arealer, stubmarker eller marker, som ligger brak, med mindre man har ejerens tilladelse.

Kælkning og skiløb er tilladt på privatejede udyrkede arealer.

Brakmarker under enkeltbetalingsordningen er arealer i omdrift og betragtes ikke som udyrkede arealer. Der er således ikke offentlig adgang på brakmarker. Braklægningen under enkeltbetalingsordningen er ophørt med udgangen af 2008. Flere lodsejere har søgt om 15 års genopdyrkningsret på de tidligere brakarealer. Den 15 årige genopdyrkningsret hindrer ikke offentlighedens adgang til de tidligere brakmarker. Hvis ikke de tidligere brakmarker anvendes landbrugsmæssigt, må arealerne anses som udyrkede arealer, hvorefter der er åbent for offentlig færdsel.

Derfor skal arealer, hvor der er anmeldt 15 års genopdyrkningsret holdes i en sådan stand eller anvendes til landbrugsmæssige formål.

På både **udyrkede arealer** og **veje og stier** gælder:

- At hunde skal føres i snor
- At det ikke er tilladt, at fiske i søer, damme og vandløb
- At færdsel og ophold sker på eget ansvar.

Grupper og aktiviteter

Organiserede aktiviteter kræver ejerens tilladelse, hvis deltagerantallet overstiger 30. Hvor det drejer sig om organiserede aktiviteter for skoleklasser, spejdere og lign. Kræver det ejerens tilladelse, hvis deltagerantallet overstiger 50 også selv om færdsel og ophold sker i overensstemmelse med reglerne i naturbeskyttelsesloven.

Erhvervsmæssige arrangementer, sportsarrangementer, aktiviteter, der forudsætter afmærkning mv. samt organiserede aktiviteter, der afvikles i nattetimerne f.eks. overnatning og lign. kræver altid ejerens tilladelse.

Offentlig annoncering af arrangementer må først ske, når der er givet tilladelse fra ejer og evt. myndigheder.

Nedlæggelse af veje og stier

Det kan i nogle tilfælde være ønskeligt for jordbruget, at kunne nedlægge veje og stier, når de hindrer erhvervsmæssig udnyttelse. Nedlæggelse af veje og stier kan oftest lade sig gøre, mod at der kan etableres anden adgang.

Hvis en lodsejer ønsker at nedlægge en vej eller en sti, skal ejeren fremsende en skriftlig meddelelse om dette til kommunen. Man skal meddele nedlæggelse ved veje og stier der er gennemgående eller i øvrigt fører til strande, udyrkede arealer, skove, særlige udsigtspunkter, kulturminde og lignende.

Hvis ikke kommunen reagerer på henvendelsen senest 4 uger efter modtagelsen, kan vejen eller stien nedlægges. Kommunen kan indenfor de 4 uger meddele, at der skal foretages en nærmere vurdering af vejens eller stiens rekreative betydning, før det kan besluttes om vejen eller stien kan nedlægges. Kommunen kan også indenfor de 4 uger forhindre nedlæggelse af veje og stier af væsentlig rekreativ betydning, hvis der ikke findes eller etableres tilfredsstillende, alternative adgangsmuligheder. Det er ikke kun et spørgsmål om hvor mange der benytter vejen/stien når kommunen vurderer om en vej/sti har væsentligt rekreativ betydning.

Ridning er tilladt på private veje og stier i det åbne land, medmindre ejeren har skiltet mod ridning.

Etablering af spor i det åbne land: "Spor i Landskabet"

Kommunernes Landsforening, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Skov- og Naturstyrelsen og Landbrugsraadet har indgået et samarbejde om etablering af frivillige trampestier i det åbne land – de såkaldte "Spor i Landskabet". Samarbejdet har til formål at give befolkningen mulighed for "rå" og anderledes naturoplevelser og kulturoplevelser, samt skabe dialog mellem forbrugeren og jordbrugeren. Sporene bliver lavet på baggrund af en frivillig aftale med lodsejerne, som frivilligt etablerer vandrestier på deres jord, skov og/eller åbne land.

Spor i Landskabet bygger på, at lodsejerne giver besøgende lov til færdsel ud over lovens almindelige muligheder. Sporets gæster kan hermed ikke vinde hævd, dvs. de får ikke varig ret til denne færdsel. Ved at etablere et spor og dermed opsætte pæle, skilte, stolper og folderkasse, giver den enkelte lodsejer ret til, at gæsterne færdes på sporet. Men lodsejeren har til hver en tid mulighed for at ophæve denne aftale. Afgørende er, at der foreligger en aftale og tilladelse, således at benyttelse af sporene ikke kan betragtes som uberettiget eller retsstridige, og der kan dermed ikke vindes hævd i henhold til Danske Lov. Se www.spor.dk om mulighederne for at etablere et spor.

Kontakt og yderligere information

Landboforeningen Gefion, Erhvervspolitisk afdeling

Tlf. 5786 5000

E-mail: politik@gefion.nu

Kontaktperson: Erik Hansen Blegmand